

Tanker om læreruddannelse, om læreres videreuddannelse og en ændret grundskole?

Kære Anders Fogh Rasmussen

Der er forlydender om at du flytter ansvaret for at formulere en ny læreruddannelse fra Bertel Haarders ansvarsområde i Undervisningsministeriet over til dig selv og Globaliseringsrådet. I den forbindelse vil jeg gerne give dig følgende forslag til din videre overvejelse.

Læreruddannelsen skal være en grunduddannelse der åbner for videreuddannelse!

Den nuværende læreruddannelse er for kompliceret tænkt! Forenkling er derfor et nøglebegreb! En ny læreruddannelse skal bestå af fire elementer men den skal vare fem år! De fire grundelementer skal have samme vægtning. Der er altså et årsværk til hver del.

Liniefag. De studerende skal gennemføre to liniefag efter eget valg. Hvert liniefag svarer til et årsværk – altså en mærkbar forøgelse af lektioner! Det vil give de nyuddannede lærere en bedre faglig ballast. Liniefagene skal skifte fokus. Der skal fokuseres på undervisning i grundskolen og ikke på liniefagene som "akademiske" fag, Det kommer til senere som videreuddannelse. Liniefagene skifter navn og kommer til at hedde fx "danskundervisning i grundskolen".

Jeg vil foreslå dig også at overveje en reduktion af liniefagstilbuddet. Opret to nye liniefag Design og Science. Dermed kan nedlægge en lang række eksisterende liniefag. Du kan du overveje om studerende der vælger liniefaget Design kun skal vælge et liniefag. Du overvejer allerede en lignende model når det gælder liniefag dansk hvor studerende kan vælge både dansk for små elever og dansk for store elever.

"Professionsdidaktik". De studerende skal gennemføre et samlet forløb, der afløser de fire nuværende fag indenfor det pædagogiske fagområde. Forløbet svarer til et årsværk og skal betegnes "professionsdidaktik". Der afholdes kun en eksamen indenfor faget.

Specialiseringsmodul. De studerende gennemfører et afsluttende specialiseringsmodul . Her skal de studerende arbejde videre med det ene af deres liniefag og der skal yderligere vælges mellem forskellige temaer, der skal integreres i arbejdet med den afsluttende bacheloreksamen. Det kunne fx være: specialpædagogik, ikt-integration, ledelsesfunktioner, projektarbejde/projektopgave eller andre temaer. Det afgørende er at temaerne formuleres på nationalt niveau. På denne måde opnår du at de studerende med hensyn til det ene af deres liniefag opnår både en omfattende faglig baggrund og en stor bredde! Efter endt læreruddannelse kan de studerende kalde sig Professionsbachelor med særlig henblik på ..." Nationale eksamener. Med fire fagområder reducerer du antallet af eksamener væsentligt. Det skal du udnytte til at udtænke nogle nye eksamensformer: At alle fire fagområders eksamener skal baseres på skriftlige oplæg! At der skal eksamineres i et lokalt fastlagt pensum! At der skal gives ordentlig tid til eksamination! Som det er nu, har de studerende 25 minutter hver! Der eksamineres på baggrund af et skriftligt oplæg der ikke må inddrages i karaktergivningingen! Eksamenerne siger ikke noget om de studerende bliver gode lærere eller ej! Det bør du lave om på!

Praktikperioder. I stedet for at de studerende deltager i praktikperioder på udvalgte grundskoler, skal du indtænke begrebet "uddannelsesstillinger". De studerende skal ikke i praktik. De skal arbejde i uddannelsesstillinger". I en "uddannelsesstilling" er den lærerstuderende tilknyttet en udvalgt resurselærer på ansættelsesskolen og er under supervision af skolens leder.

Sætter du de modulerne i sammenhæng kommer en ny enklere læreruddannelse til at se således ud: Et treårigt forløb, hvor der arbejdes med to liniefag og fagområdet "professionsdidaktik". Derefter har den studerende to valgmuligheder: Enten kan den studerende tage en uddannelsesstilling på en grundskole et år og derefter tage sit afsluttende studieår på seminariet, eller også kan den studerende vælge at "blande" de to afsluttende dele, således at den studerende er deltidsansat på en grundskole og er deltidsstuderende på et University College. Et element i en sådan model kunne være integration af IKT således at meget af undervisningen foregår i et virtuelt miljø.

Folkeskolelærere skal videreuddanne sig – ikke efteruddannes gennem korte kurser!

Du skal skabe tydelige forventninger om at mange af de lærerstuderende (og af de allerede uddannede lærere) udvikler deres karriere ved at bygge en akademisk uddannelse til deres grunduddannelse som lærere. Her skal du tilkende de nye Centre for Videregående Uddannelse (CVU) betydning. I hvert fald dem

der bliver til University Colleges. De skal i samarbejde med et "partner-universitet" tilbyde grundskolelærerne videreuddannelse. Du skal formulere et højt ambitions niveau. Jeg vil foreslå dig følgende: 75% af en årgang nyuddannede lærere skal to år efter afsluttet læreruddannelse være i gang med en uddannelse på Pædagogisk Diplom niveau. 50 % skal fem år efter afslutning af deres læreruddannelse være i gang med en egentlig akademisk videreuddannelse. Udgiften til videreuddannelse betales i en kombination af lærerne selv (mod forventning om højere løn) og lærernes arbejdsgiver (mod forventning om højere kvalitet). For at kunne betale denne nye udgift skal læreres efter- og videreuddannelsesmønster ændres i kommunerne. Fremtidens lærere skal videreuddanne sig i et eksamenssystem og ikke som nu efteruddanne sig på (for) korte kurser. Det fremtidige system bag læreres videreuddannelse skal tænkes som et vidt forgrenet system af moduler med mange mulige former for sammenhænge. Målet er dog altid et akademisk niveau.

Lærere skal udelukkende undervise i de grundskolefag de har kvalifikationer til på liniefagsniveau! Tænk du læreruddannelsen som en grunduddannelse, rettes dit fokus hen hvor lærerne tilbringer størstedelen af deres karriereforløb nemlig mod den ansættende kommune. At nærme sig det formulerede mål, at lærere udelukkende skal undervise i de grundskolefag, de er liniefagsuddannede til vil betyde to væsentlige ændringer. Den første ændring handler om skolestørrelse. De danske grundskoler er for små! I hvert fald med den eksisterende fagrække! Deres størrelse og organisation skal tænkes om! Det betyder at skoler ikke som nu skal tænkes som bygninger! Skoler skal tænkes som organisationer, der går på tværs af eksisterende skolebygninger. Det vil betyde at både elever og lærere vil opleve at de må "overskride" den gamle folkeskoles fysiske udstrækning. Den dygtige lærer i tysk vil som en del af sit arbejde skulle fungere som lærer i flere forskellige bygninger! Men i samme organisation! Eleverne vil opleve at de skal deltage i koncentrerede undervisningsforløb i andre bygninger end dem de primært har som hjemmelokalitet!

Den anden ændring handler om de uddannelsesplaner lærerne skal udarbejde i samarbejde med deres skoleleder. Er der på en skole behov for at den enkelte lærer skal påtage sig undervisning i andre fag end de fag læreren allerede er kvalificeret til på liniefagsniveau, skal læreren tilbydes et videreuddannelsesforløb. Fremtidige grundskolelærere skal kunne begrunde deres status overfor forældre. Fremtidige skoleledere skal kunne begrunde deres ledelsesmæssige dispositioner overfor skolebestyrelser.

Den danske grundskole skal tilbyde færre fag. Der er for mange fag i den danske folkeskole og fagene tilkendes vekslende betydning for elevernes tilegnelse af kvalifikationer og kompetencer! Vi kan ikke forbedre vores resultater i PISA eller andre "målinger" uden at vi koncentrerer vores undervisningstilbud omkring færre fagområder. Sæt derfor antallet af fag i grundskolen ned i erkendelse af at folkeskolen som den er nu, er for kompliceret med sine mange fagtilbud. Start med at sammenføje de fag der nu ligger i den naturvidenskabelige fagrækkes til et samlet fag Science der skal tilbydes i hele skoleforløbet. Flyt derefter fagene hjemkundskab, billedkunst, musik og sløjd væk fra det obligatoriske grundskoletilbud. Kald dem samlet for Designfag og pålæg de nye større kommuner, at de skal udbygge deres Billedskoler og Musikskoler. Det vil betyde at du har fået reduceret fagrækken i grundskolen betragteligt og at du og kommunerne kan bruge de allerede afsatte resurser i grundskolen til mere undervisning i de tilbageværende fag! Altså flere timer til dansk!

Mit sidste forslag handler om undervisning i fremmedsprog. Eleverne i den fremtidige grundskole skal kunne vælge mellem fremmedsprog som nu, men de skal kun vælge et! Altså farvel til forestillingen om at elever i grundskolen skal have både engelsk og tysk! Vælger eleven engelsk vil eleven få væsentlig flere timer i faget og dermed måske kunne opnå et højere fagligt niveau. Betyder det at væsentlig færre vælger tysk, ja så har brugerne jo talt! For de der påtænker at starte på den ny læreruddannelse betyder det så, at der ikke skal være ret mange der har tysk som liniefag – og det passer jo med situationen som den allerede er nu! Kommer nogle elever senere i tanke om at det ville have bedre at vælge tysk, så lever vi jo i et samfund hvor vi alle er deltagere i livslange lærings forløb.

Mange hilsner
Gunnar Green
Seminariektor i pædagogik ved Blaagaard
Seminarium

Gunnar Green
Kandidat i Pædagogik, Master i IKT og læring.
Blaagaard Seminarium. Moerkhoejpark Alle 5. 2860
soeborg. mail: gunnar.green@skolekom.dk